



Regeringen, Landsbygd- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se och
kopia hans.nilsagard@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss av SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk

Er beteckning: LI2024/02430

Sammanfattning

Sammanfattningsvis betonar Länsstyrelsen vikten av att det samtidigt ska gå att bedriva ett lönsamt skogsbruk och ta hänsyn till natur och kulturmiljövärden. Det ska räcka för skogsägaren att ta kontakt med en myndighet, förslagsvis Skogsstyrelsen som delger och inhämtar information från andra myndigheter. Således bara en väg in.

Utredningen är i sin helhet bristfällig i hanteringen av kulturmiljövärden och fornlämningar i skogsmark. Utredningen väger inte in kulturmiljölagens bestämmelser och dess påverkan på skogsbruket. I delbetänkandet nämns varken kulturmiljölagen eller fornlämningar överhuvudtaget. Av delbetänkandet går inte att utläsa att någon person med kulturmiljökompetens eller kompetens kring kulturmiljölagen deltagit i utredningen.

Förslag om samråd enligt miljöbalken: Länsstyrelsen avstyrker förslaget om ändring av miljöbalken och förordning om anmälan för samråd eftersom samrådsparagrafen är en lag som har fungerat mycket bra under lång tid. Länsstyrelsen förordar ett system där verksamhetsutövare kan lämna in en anmälan för en planerad åtgärd och att anmälan kan slussas vidare till den myndighet/handläggare som ska hantera frågan utifrån en viss lagstiftning.

Arealgräns vid underrättelse om avverkning: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att nuvarande gräns på 0,5 ha bör förbli oförändrad.

Övriga krav på underrättelse av skogsbruksåtgärder: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Skogsstyrelsen inte behöver underrättas specifikt om uttag av grenar och toppar. Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att inte behöva samråda byggande av skogsbil och traktorvägar kortare än 300 meter eftersom vi ändå har ansvar för samråd i skogsmark för andra verksamheter än skogsbruksåtgärder. Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att införa det nya juridiska begreppet "underrättelse" eftersom skillnaden mellan en anmälan och underrättelse bedöms bli liten.

Ny syn på ädellövskog: Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen lyfter betydelsen av ädellövskogarna för naturvärden och de sociala värdena. Vi ser med tvekan på förslaget att markägaren efter avveckling av ett bestånd ska kunna välja att anlägga motsvarande areal ädellövskog på annan plats på brukningsenheten då kontinuitet är av avgörande betydelse för att naturvärdena bundna till ädellövträden ska bevaras och utvecklas.

Hantering av underrättelser: Länsstyrelsen avstyrker förslaget att tiden mellan att en underrättelse om skogsbruksåtgärd kommit in till Skogsstyrelsen och tidpunkten då åtgärden får påbörjas kortas från sex veckor till tio dagar. Länsstyrelsen har förståelse för att skogsbruket kan uppleva att förslaget medför ökad rationalitet och effektivitet, men Länsstyrelsens uppfattning är att de sex veckorna behövs för handläggning. Vi hör mycket sällan verksamhetsutövare klaga på att sex veckor är för långt. Den tiden är väl inarbetad för alla typer av samråd även hos Länsstyrelsen.

Kostnadsfördelning för kunskapsinhämtning: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att det finns anledning att förtydliga vad som är rimligt att uppfylla när det kommer till kunskapskravet i 2 kap. 2 § miljöbalken och fördelningen av kostnaderna.

Alternativa tillsynsmodeller: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att inga alternativa tillsynsmodeller föreslås.

Tillsynen över artskyddsfrågor i skogen: Länsstyrelsen avstyrker i nuläget förslaget att flytta ansvaret för tillsyn och prövning enligt artskyddsförordningen när det gäller skogsbruksåtgärder som omfattas av skogsvårdslagen från Länsstyrelsen till Skogsstyrelsen. Däremot är vår bedömning att det långsiktigt kan vara en möjlig väg för förenkling men att det först behöver byggas upp en bättre kompetens i sakområdet hos Skogsstyrelsen och tillräckliga resurser.

Domstolsprocesser: Länsstyrelsen tillstyrker förslagen att beslut enligt skogsvårdslagen ska överklagas till mark och miljödomstol och att Skogsstyrelsen ges partsställning när miljöorganisationer överklagar myndighetens beslut enligt 16 kap. 13 § miljöbalken i stället för den enskilde verksamhetsutövaren.

Ersättningsmodell: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget som ska säkerställa rätten till ersättning vid inskränkningar i skogsbruket som går utöver vad som är rimligt att markägaren ska tåla. Vi anser att det medför ökad tydlighet.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att staten har en grundläggande skyldighet att tala med en röst.

Länsstyrelsen anser att det i flera fall är dåligt använda resurser att betala full ersättning i ett område som långsiktigt inte kommer att hysa höga naturvärden. I vårt län är det vidare en vanlig inställning hos skogsägare att ersättningen i ett naturvårdsavtal är för låg eftersom den inte motsvarar det inkomstbortfall som naturvårdsavsättningen i skog medför.

Ett sätt att hantera det som inte fodrar någon lagändring men som sannolikt kan utvecklas som metod. Det handlar om att utreda om alternativa brukningsmetoder kan användas, till exempel hyggesfri metod, till den grad som den berörda fridlysta arten tål. Åtgärd kan sedan kombineras med efterföljande naturvårdsavtal eller biotopskyddsområde. Arbetssättet kräver att både myndigheter och skogsägare samarbetar mer och är öppna för alternativ från båda håll samt i vissa fall att ännu mer kunskap behöver tas fram om arters behov.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser: Länsstyrelsen tillstyrker att förslagen i delbetänkandet föreslås träda i kraft den 1 april 2026.

Förslag om nytt stycke i offentlighets och sekretesslagen:

Länsstyrelsen är väldigt tveksam till att lagen ändras så att uppgift om sekretessklassad art kan lämnas till berörd fastighetsägare då vi ofta har en dialog med fastighetsägaren utan att för den skull lämna ut exakt plats.

Utredningens förslag

Kapitel 5. Förslag om samråd enligt miljöbalken: Föreslår att kopplingen mellan underrättelse för avverkning enligt 14 §

skogsvårdslagen (avverkningsanmälan) och anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken tas bort. Bedömningen av om en anmälan för samråd behövs eller ej, faller därmed på markägaren. I och med detta måste det tydliggöras vad väsentligt ändra naturmiljön betyder samt i vilka situationer en anmälan för samråd krävs.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen avstår från yttrande när det gäller frågan om kopplingen mellan 12 kap. miljöbalken och 14 § skogsvårdslagen. Frågan är viktig men vi har trots detta tyvärr inte kunnat prioritera att ta del av förslaget i denna del.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om ändring av miljöbalken och förordning om anmälan för samråd. Enligt Länsstyrelsens bedömning är alltid en föryngringsavverkning av skog på ett område som är mer än 0,5 ha att betrakta som en väsentlig förändring av naturmiljön. Samrådsplikt bör därför inte avgränsas till vissa geografiska områden. Bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i anmälan och om vilket kunskapskrav som ska tillämpas kan förtydligas utan att lagen behöver ändras.

Vi anser att samrådsparagrafen är en lag som har fungerat mycket bra under lång tid just för att den kan fånga upp åtgärder som i övrigt inte kräver anmälan, tillstånd eller dispens. Paragrafens formulering har tjänat sitt syfte att förenkla både för myndighet och verksamhetsutövare genom sin flexibilitet och möjlighet att fånga upp olika typer av verksamheter, nu senast solcellsparker. Paragrafen har gett både myndigheter och verksamhetsutövare ett utrymme att i många fall få en enkel hantering och ett snabbt svar.

Vår bedömning är att en stor andel av de områden som krävs för att till exempel uppfylla EU-rättslig miljölagstiftning och Sveriges miljömål i dagsläget inte är geografiskt kända. När det gäller flera livsmiljöer och naturtyper finns sannolikt inte heller tillräckliga arealer kvar utan det kommer att behövas restaureringsmark. Sådan restaureringsmark kan inte sällan hittas i dialog med intresserade fastighetsägare i samrådsärenden.

Utredningen föreslår en lista som kompletteras med en karttjänst, och även att anläggningar kan anses samrådspliktiga utan att de finns utpekade i karttjänsten. Länsstyrelsen anser att det finns svårigheter i att förmedla att denna lista och karttjänst inte är komplett för varken miljöbalkens 12 kap. 6 § eller andra lagstiftningar som kan beröra skogsbruk.

Vi vet också att karteringen behöver kombineras med satsning på spridning av kunskap om naturvärden och hur de kan bevaras så att myndigheter och skogsnäring tillsammans kan nå de uppsatta målen enligt den svenska modellen med kombination av generell hänsyn, frivilliga avsättningar och formellt skydd. För detta krävs resurser med kunnig personal i tillräcklig grad på Skogsstyrelsen.

Vi delar uppfattningen att det enligt nationella miljömål finns områden där skogsbruksåtgärder kan innebära negativ påverkan och att dessa bör pekas ut. Vi delar bedömningen att åtgärder i dessa områden bör hanteras som samrådsärenden men är tveksamma till att de ska pekas ut som samrådsområden. Det blir enligt vår bedömning sannolikt för byråkratiskt. Vi förordar att inventeringar av olika skogstyper och naturvärden i skog prioriteras och presenteras, vilket sedan kan hanteras från fall till fall i dialog med enskilda skogsägare.

Vi håller med om att en anmälan om samråd inleder ett ärende med flera möjliga utgångar. Tillsynsmyndigheten ska inte endast bedöma om den anmälda åtgärden är tillåten eller inte utan också genom rådgivning och dialog verka för att hitta anpassningar utifrån förutsättningarna i området. Länsstyrelsen förordar ett system där verksamhetsutövare kan lämna in en anmälan för en planerad åtgärd och att anmälan kan slussas vidare till den myndighet/handläggare som ska hantera frågan utifrån en viss lagstiftning så som ambitionen var i projektet "En dörr in". Detta projekt hade ett tydligt syfte att förenkla för verksamhetsutövare. Ett annat exempel är uppdraget "en väg in" år 2018 som förenklade myndighetskontakter för markägare och där Skogsstyrelsen slussade vidare ansökningar för samråd till berörda myndigheter för prövning enligt andra berörda lagstiftningar.

Länsstyrelsen avstyrker användandet av formuleringen "om åtgärden utförs på något annat sätt än enligt vedertagen metod" eftersom vi bedömer att den formuleringen är svårtolkad både i nuläget och inte minst över tid.

Kapitel 6. Arealgräns vid underrättelse om avverkning: Föreslår att nuvarande gräns på 0,5 ha bör förbli oförändrad.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Kapitel 7. Övriga krav på underrättelse av skogsbruksåtgärder: Föreslår att Skogsstyrelsen inte som idag behöver underrättas specifikt om uttag av grenar och toppar enligt 14 § skogsvårdslagen

utan det kan i stället ges som information vid avverkningsanmälan. Föreslår att maskinell gödsling, maskinell askåterföring samt anläggande av skogsbilvägar och traktorvägar inte längre ska behöva samrådas. Maskinell gödsling, maskinell askåterföring samt anläggande av skogsbilvägar och traktorvägar längre än 300 meter ska däremot underrättas Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Skogsstyrelsen inte behöver underrättas specifikt om uttag av grenar och toppar.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att byggande av skogsbil och traktorvägar kortare än 300 meter tas bort. Länsstyrelsen har ansvar för samråd i skogsmark för andra verksamheter än skogsbruksåtgärder. En lång väg i en ren trivial produktionsskog kan vara mindre skadlig än en kort väg i en biotop med känsliga arter.

Länsstyrelsen vill tillägga följande med anledning av att utredningen föreslår att samrådsplikten för både dikesrensning och att skogsbilvägar längre än 300 m i stället ska underrättas till Skogsstyrelsen. Vi tolkar det som att syftet med underrättelsen är att det då finns möjlighet att följa upp åtgärderna. Av 11 kap. 15 § miljöbalken framgår att "om fisket kan skadas i diket eller nedströms diket ska du, i god tid innan arbetena ska utföras, anmäla detta till länsstyrelsen". Länsstyrelsen kan därför vid behov både behöva bedriva tillsyn om markavvattning har skett och eventuell påverkan på fiske. Om man bygger skogsbilvägar på torvmark kan dessa miljöer utgöra vattenområden och i så fall kan planerad väg vara anmälningspliktig vattenverksamhet. Skogsbilvägar kan även beröra fornlämningar.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att införa det nya juridiska begreppet "underrättelse" eftersom skillnaden mellan en anmälan och underrättelse bedöms bli liten. Handläggningstiden som sparas är inte stor om kontroll ändå ska ske av eventuell träff på fornlämningar, fridlysta arter eller vattenverksamhet. Visserligen har verksamhetsutövaren det yttersta ansvaret för detta men vi anser att det är rimligt och tryggare för markägaren att veta att myndigheten har gjort en kontroll. Vi tror inte att införandet av ett nytt begrepp förenklar för skogsägaren.

Länsstyrelsen förordar återupptaget arbete enligt intentionerna i projektet "En dörr in". Vi bedömer att det i hög grad kan förenkla för skogsägare.

Länsstyrelsen föreslår, oavsett om förslaget införs eller ej, att det behöver skapas ett GIS-skikt där anmälan/underrättelser om dikesrensning och skogsbilvägar registreras och att detta är tillgängligt för Länsstyrelsen med anledning av Länsstyrelsens tillsynsansvar.

Kapitel 8. Ny syn på ädellövskog: Dagens krav på tillstånd för avverkning av ädellövskog ersätts med samma underrättelseförfarande för slutavverkning som för annan skog. Nuvarande ädellövskogsstöd förändras med syftet att stimulera en ökad areal ädellövskog.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen ser positivt på att utredningen lyfter betydelsen av ädellövskogarna för naturvärden och de sociala värdena. Vi ser med tvekan på förslaget till ändring av 25 § skogsvårdslagen att markägaren efter avveckling av ett bestånd ska kunna välja att anlägga motsvarande areal ädellövskog på annan plats på brukningsenheten. Basen för naturvärden i skogen, den svenska modellen, är den generella hänsynen och förstärkta hänsynen på beståndsnivå. De naturvärden som omfattas av hänsynen är bundna till platsen och fyller endast sin funktion som bro mellan trädgenerationerna om det nya beståndet anläggs på samma plats. Naturvärden knutna till ädellöv kan inte flyttas till en ny yta i det fall markägaren skulle välja att anlägga ädellövbeståndet på en annan plats än där avverkningen utförts. Dessa naturvärden fyller heller ingen funktion i ett bestånd med alternativa trädslag, till exempel gran, som anläggs för att ersätta det ursprungliga ädellövbeståndet.

Kapitel 9. Hantering av underrättelser: De digitala systemen för hantering av underrättelser gör att de bara någon dag efter att de lämnats in har registrerats, kontrollerats att de är kompletta och genomgått automatprioritering för vidare hantering av handläggare. De underrättelser som rör triviala skogar och som inte kommer hanteras vidare av Skogsstyrelsen är alltså identifierade på mycket kort tid. Föreslår därför att tiden mellan att en underrättelse om skogsbruksåtgärd kommit in till Skogsstyrelsen och tidpunkten då åtgärden får påbörjas kortas från sex veckor till tio dagar.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen avstyrker förslaget. Länsstyrelsen delar inte utredningens uppfattning att lagstiftningen behöver anpassas på grund av teknik och rättsutveckling. Vi anser att det bör vara samma tidsintervall för anmälan/underrättelse om

skogsbruksåtgärd som för samråd enligt 12. Kap 6 § miljöbalken, alltså samma på Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen.

Länsstyrelsen har förståelse för att skogsbruket kan uppleva att förslaget medför ökad rationalitet och effektivitet, men Länsstyrelsens uppfattning är att de sex veckorna behövs för handläggning. På stor andel av de samrådsärenden som Länsstyrelsen hanterar kan handläggningstiden klaras inom sex veckor, men också att sex veckor ofta behövs. Länsstyrelsen har inte resurser att handlägga ärenden enligt kulturmiljölagen med så kort svarstid som tio dagar, vilket kan resultera i att kulturmiljövärden riskerar skadas i skogsbruket.

Det framgår inte i utredningen hur Skogsstyrelsens automatiska handläggningssystem hanterar fornlämningar och om markägare informeras om att noll-beslut efter tio dagar endast innebär ett godkännande enligt skogsvårdslagen.

En av utredningens motiveringar till att korta handläggningstiden är att många avverkningsanmälningar handläggs i ett automatiserat system eller skrivbordsmässigt av handläggare, och att få av dessa ärenden gick vidare till tillsyn enligt skogsvårdslagen år 2023. Endast ca 1 000 avverkningsanmälningar av ca 60 000. Men enligt Skogsstyrelsens årsredovisning för 2023 framgår att de av resursskäl har fått prioritera ner en ansenlig mängd ärenden med stort tillsynsbehov.

Länsstyrelsen bedömer att utredningen överskattar risken för att en anmälan sex veckor innan åtgärd skulle innehålla undermålig information i jämförelse med en anmälan närmare inpå åtgärden.

Vi hör mycket sällan verksamhetsutövare klaga på att sex veckor är för långt. Den tiden är väl inarbetad för alla typer av samråd även hos Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen tillstyrker inte att det normaliserar att Skogsstyrelsen tar beslut om interimistiskt förbud och att detta görs så fort det finns anledning att närmre utreda ett samrådsärende. Att ändra lagstiftningen i riktning mot att myndigheten tvingas fatta beslut om interimistiskt förbud på grund av tidsbrist är inte att förenkla processen, det leder till en onödig handläggningsprocess som både tar tid och som ger fel signaler om hårda tag. Länsstyrelsen delar inte uppfattningen att ändringen kommer att effektivisera markägarnas arbete och bedömer att fördelarna med att en stor

andel av samråden hinner hanteras inom utsatt tid utgör skäl att bibehålla befintliga sex veckor för samråd.

Kapitel 10. Kostnadsfördelning för kunskapsinhämtning:

Kunskapskravet i 2 kap. 2 § miljöbalken handlar om att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Föreslår att det finns anledning att förtydliga bedömningen av vad som är rimligt att uppfylla när det kommer till kunskapskravet i 2 kap. 2 § miljöbalken. Föreslår att kostnaderna för ytterligare kunskapsinhämtning upp till ett fåtal procent av värdet på den berörda delen av fastigheten, maximalt 3 procent, bekostas av markägaren. Underlag som krävs för att utreda ärenden enligt miljöbalken och som går utöver denna kostnadsgräns, är tillsynsmyndigheten ansvarig för att bekosta.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Kunskapskravet enligt skogsvårdslagen och miljöbalken skiljer sig åt och det är ibland svårt att avgöra vilka bestämmelser som gäller. Vi stödjer förslaget att begränsa markägarens åtagande för kunskapsinhämtning och stödjer fortsatt utredning av behov av kunskapsunderlag och balans mellan markägare och myndighet. I detta sammanhang är det viktigt att markägare generellt, ges förbättrat kunskapsunderlag och rådgivning för beslut om förvaltning av egen skog.

Kapitel 11. Alternativa tillsynsmodeller: Dagens tillsynsordning bygger på avverkningsanmälan enligt skogsvårdslagen. Inga andra modeller föreslås.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Kapitel 12. Tillsynen över artskyddsfrågor i skogen:

Tillsynsansvaret över artskyddsfrågorna i skogen är i dag delvis delat mellan länsstyrelserna och Skogsstyrelsen. Det grundläggande ansvaret för tillsyn i fråga om artskyddet har länsstyrelserna. Samtidigt har Skogsstyrelsen ett slags indirekt tillsynsansvar för artskyddet i skogen genom sitt ansvar för tillsyn i fråga om de skogsbruksåtgärder som kan aktualisera samrådsplikten i 12 kap. 6 § miljöbalken. Beslut om dispens från artskyddsbestämmelserna fattas av länsstyrelsen. Föreslår att Skogsstyrelsen i stället för länsstyrelserna ska vara ansvarig tillsynsmyndighet för artskydd när det gäller skogsbruksåtgärder som omfattas av skogsvårdslagen.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen vill tillägga följande: Det bör anges att de organismer som är fridlysta enligt 4a§ artskyddsförordningen punkt 2 och 4 har ett mer långtgående skydd än de arter som skyddas av övriga fridlysningsparagrafer eftersom också fortplantningsområdena och viloplatserna är skyddade. Det är vidare förbjudet att avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings, uppfödning, övervintrings och flyttperioder. Skillnaden mellan 4a§ och övriga fridlysningsparagrafer har betydelse vid hanterandet av dispenser från artskyddsförordningen.

Länsstyrelsen avstyrker i nuläget förslaget att flytta ansvaret för tillsyn och prövning enligt artskyddsförordningen när det gäller skogsbruksåtgärder som omfattas av skogsvårdslagen från Länsstyrelsen till Skogsstyrelsen. Däremot är vår bedömning att det långsiktigt kan vara en möjlig väg för förenkling men att det först behöver byggas upp en bättre kompetens i sakområdet hos Skogsstyrelsen och tillräckliga resurser. Det räcker inte med en kompetensutveckling vad gäller artskyddsfrågor utan det behövs även kunskaper i artkunskap och ekologi, framför allt metapopulations och spridningsbiologi.

Länsstyrelsen vill tillföra att anledningen till att antal beviljade artskyddsdispenser är litet kan bero på ett grovmaskigt urvalssystem vid granskning av avverkningsanmälningar samt resursbrist hos Skogsstyrelsen. De senaste två åren har antal ärenden om artskydd som skickats vidare från Skogsstyrelsen till Länsstyrelsen minskat. En nyligen genomförd mindre GIS-analys inom Länsstyrelsens tillsynsverksamhet tyder på att flera anmälningspliktiga avverkningar skett på kända lokaler för den fridlysta orkidéen knärot utan att ansökan om dispens har lämnats in.

Kapitel 13. Domstolsprocesser: Beslut enligt skogsvårdslagen överklagas i dag till förvaltningsrätt, medan beslut enligt miljöbalken överklagas till mark och miljödomstol. Detta innebär att samma faktiska agerande av Skogsstyrelsen i ett och samma ärende kan överklagas till både förvaltningsrätt och mark och miljödomstol. I värsta fall kan denna möjlighet till dubbla överklaganden av samma agerande av Skogsstyrelsen leda till motstridiga utfall i förvaltningsdomstol och mark och miljödomstol. Föreslår att beslut enligt skogsvårdslagen ska överklagas till mark och miljödomstol i stället för, som i dag, till förvaltningsdomstol. Föreslår också att Skogsstyrelsen ges partsställning när miljöorganisationer överklagar

myndighetens beslut enligt 16 kap. 13 § miljöbalken i stället för den enskilde verksamhetsutövaren.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Kapitel 14. Ersättningsmodell: Föreslår en regel som säkerställer rätten till ersättning vid inskränkningar i skogsbruket som går utöver vad som är rimligt att markägaren ska tåla. Föreslår ett biotopskyddsområde av särskilt slag som kallas för skogsmarksskyddsområde där ersättning kommer att utgå till markägaren enligt reglerna för biotopskydd.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget som ska säkerställa rätten till ersättning vid inskränkningar i skogsbruket som går utöver vad som är rimligt att markägaren ska tåla. Vi anser att det medför ökad tydlighet.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att staten har en grundläggande skyldighet att tala med en röst. Att å ena sidan inte betrakta ett område som skyddsvärt men å andra sidan samtidigt betrakta naturvärdena på området som så värdefulla att skogsbruk inte får bedriva är att på ett orättfärdigt sätt lägga ansvaret på enskilda. Vi är dock tveksamma till att förslaget ger önskad effekt.

Som utredningen beskriver är det inte ovanligt att skogsområden som berörs i artskyddsärenden bedöms sakna stora naturvärden, förutom förekomst av hotad art. I flera fall handlar det också om arter som utnyttjar ett större landskap under sin livscykel och kanske endast uppehåller sig i det berörda skogsområdet under en begränsad tid. Av den orsaken är det i flera fall dåligt använda resurser att betala full ersättning i ett område som långsiktigt inte kommer att hysa höga naturvärden. I vårt län är det vidare en vanlig inställning hos skogsägare att ersättningen i ett naturvårdsavtal är för låg eftersom den inte motsvarar det inkomstbortfall som naturvårdsavsättningen i skog medför. Den nu föreslagna lösningen, med att rekommendera naturvårdsavtal, löser därför inte det beskrivna problemet. Samtidigt vill sannolikt många skogsägare i denna typ av ärende ha just ett tidsbegränsat skydd, av ovan nämnda orsaker.

Det finns ett arbetssätt som inte fodrar någon lagändring men som sannolikt kan utvecklas som metod. Det handlar om att utreda om alternativa bruksmetoder kan användas, till exempel hyggesfri metod, till den grad som den berörda fridlysta arten tål. Åtgärd kan sedan kombineras med efterföljande naturvårdsavtal eller

biotopskyddsområde. Fördelen är att sannolikheten ökar för att skogsägaren är intresserad av naturvårdsavtal när den totala inkomsten blir större. Därefter kommer det i de flesta fall förflyta ett antal år innan det är aktuellt för nästa skogsbruksåtgärd i det aktuella området och då får ett nytt samråd utmynna i bedömning av arter och naturvärden utifrån de förutsättningar som råder då. Arbetssättet kräver att både myndigheter och skogsägare samarbetar mer och är öppna för alternativ från båda håll samt i vissa fall att ännu mer kunskap behöver tas fram om arters behov.

Kapitel 15. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser: Förslagen i delbetänkandet föreslås träda i kraft den 1 april 2026. När det gäller den nya bestämmelsen om bildande av biotopskyddsområden av särskilt slag (skogsmarksskyddsområden) kommer regeln inte vara tillämplig på myndighetsbeslut som fattats före ikraftträdandet. Ansökningar om stöd för ädellövskog som kommit in innan den nya bestämmelsen om stöd till ädellövskog trätt i kraft ska handläggas enligt äldre bestämmelser.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om tidpunkter.

Kapitel 16.3. Förslag om nytt stycke i offentlighets och sekretesslagen: Sekretess enligt första stycket hindrar inte att en uppgift om en djur eller växtart lämnas till berörd fastighetsägare, om det med hänsyn till omständigheterna inte av särskilda skäl är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Länsstyrelsens yttrande: Länsstyrelsen är väldigt tveksam till att lagen ändras så att uppgift om sekretessklassad art kan lämnas till berörd fastighetsägare. Vid prövning av sekretess följer vi de bedömningar som görs av Artdatabanken vid SLU. I vårt län är det ett fåtal arter som kan bli föremål för sekretess. Bland dessa finns det dock en art där det finns en konkret hotbild från fastighetsägare. Detta är skälet till vårt ställningstagande.

Tilläggas kan att vi, både i ärenden där beslut tagits om sekretess och i andra ärenden som rör fridlysta arter, ofta har dialog med fastighetsägare för att ge information och vägledning om vilken hänsyn som bör tas till den aktuella arten och hur verksamheter kan bedrivas utan att för den skull lämna ut exakt plats.

Allmänna synpunkter

Det viktigaste för en skogsägare som ska utföra en skogsbruksåtgärd är att det ska räcka med att kontakta en myndighet och då förslagsvis Skogsstyrelsen. Sedan får Skogsstyrelsen se till att delge och inhämta information från andra berörda myndigheter och slutligen om det behövs kontakta skogsägaren. Således bara en väg in.

Länsstyrelsen ser med oro på att utredningen begränsar miljömålet i Skogsvårdslagens portalparagraf till att huvudsakligen omfatta produktion av förnyelsebar biomassa. Klimatproblematiken är viktig men utredningen saknar tillräcklig uppmärksamhet på nödvändigheten av hänsyn till den biologiska mångfalden. Eftersom syftet med utredningen är att uppnå ett långsiktigt hållbart skogsbruk och att ge förslag på ett effektivare miljömålsarbete bör ansvaret att uppnå hela miljökvalitetsmålet Levande skogar belysas.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att det är viktigt att Skogsstyrelsen får resurser att ta fram ny och uppdaterad kunskap om skogens natur och kulturmiljövärden.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att Skogsstyrelsen behöver vägleda om miljö och naturvärden för att utredningen ska få den effekt som efterfrågas, nämligen ett enklare och tydligare regelverk. För att nå miljömålet Levande skogar behövs en kompetent och närvarande sektorsmyndighet. Kontakten med Skogsstyrelsen i samband med till exempel avverkningsanmälan är en möjlighet till rådgivning som kan hjälpa och förenkla för skogsägaren att fatta beslut om sin fastighet. Länsstyrelsen vill betona att detta arbete fordrar mer resurser till Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen samarbetar nära med Skogsstyrelsen och ser med stor oro på både minskad personalstyrka och kunskap hos myndigheten.

Fram till 2019 skickade Skogsstyrelsen vidare avverkningsärenden som kunde vara tillståndspliktiga enligt kulturmiljölagen för prövning hos Länsstyrelsen åt markägaren. Den 1 september 2019 slutade Skogsstyrelsen skicka vidare ärenden, och ansvaret övergick till markägaren att själv veta när de behöver söka tillstånd enligt kulturmiljölagen. Länsstyrelsen anser att det bör göras en uppföljning och utvärdering av konsekvenserna av den förändringen och använda erfarenheter därifrån i den fortsatta utredningen.

Länsstyrelsen ser positivt på utredningens övergripande mål att förenkla förutsättningarna för ett hållbart skogsbruk.

Länsstyrelsen ser positivt på att Skogsvårdslagens portalparagraf med jämställda mål för produktion och miljö lämnas oförändrad.

Det är välkommet att utredningen lyfter behovet av att utöka arealen ädellövskog i Sverige.

Konsekvenser för en hållbar utveckling i länet

Betänkandet anpassat efter våra förslag har förutsättningar att gynna en hållbar utveckling i Kronobergs län, främja en långsiktig och effektiv skogsproduktion, ta hänsyn till natur och kulturmiljövärden och öka chansen till en levande landsbygd.

Miljömässiga konsekvenser

De jämställda skogspolitiska målen, miljömålet och produktionsmålet ska ligga fast. Genomförs utredningens förslag med viss anpassning efter våra synpunkter och invändningar finns förutsättningar att det blir en bra balans av målen, där hänsyn tas till natur och kulturmiljövärden.

Ekonomiska konsekvenser

De jämställda skogspolitiska målen, miljömålet och produktionsmålet ska ligga fast. Genomförs utredningens förslag med viss anpassning efter våra synpunkter och invändningar finns förutsättningar att det blir en bra balans av målen, där det går att bedriva ett lönsamt skogsbruk.

Konsekvenser för social hållbarhet

Uppnås både miljömålet och produktionsmålet ökar chansen till en mer levande landsbygd, där människor vill bo pga attraktiv miljö, och där det finns arbetstillfällen i skogsbruket.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med handläggare Johan Ekström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggare Helene Pettersson, enhetschef Jesper Witzell, handläggare Ida Stern och avdelningschef Stefan Carlsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.